

א) וְעַל דָּף גַּל: 15: ב"מ מג. פסחים לג.], ב"מ סג.], א שם נה"ו. ד) וְלִקְמֹן קט.], ט) [ע"י מו"ס' לִקְמֹן קד: ד"ה חוּד.], ו) ב"מ נד: ווע"י לִקְמֹן קד: מו"ס' ד"ה נתן.], ז) [ש"ך לַעֲמֹד הַקּוּדוֹ.], ח) [ד"ה דֹאמֶר.], ט) [ג"ל בַּשְּׁבוּעַת עֲלָמוֹ.], י) וַשֹּׁשֶׁבַע עַל הַשְּׂמִי כֶסֶף וְאַחֲ"כ הוֹדָה עַל פְּרוּטָה יתָר עַל הַפְּרוּטָה שֶׁהוֹדָה כֶּכֶר אֲזַי אֵינִי שֹׁטְעָנוּ ב' כֶּסֶף וְהוֹדָה הֵכֵל וְכֶפֶר פְּרוּטָה אַחַת וַשֹּׁשֶׁבַע אַחֲ"כ עַל הַפְּרוּטָה שִׁכְפָּר. הֵעֲתֵק מַחֲלוּפֵי גִרְסָאוֹת,

‏◄ הגהות הב"ח

א) במשנה אחריו אפילו למד:

‏◄ ►

מוסף רש"י

וּפְנֻחַיָּא בַּעֲלָמָא. לִשָּׁן שְׂמוּר, כְּלֹאִם שְׂמוֹלָה מִמֶּנּוּ כְּלֹאִם חֲשׂוֹב כִּי שֶׁלֹּא יִגְלוּלוּ הַיִּמִּינוּ יִרְבֻּחוּת (ספ.]. עוֹשִׂין אֲמִנָּה בַּפִּירוּת. נוֹתֵנִן מַעוֹת בְּחֻמֶּה כְּשֶׁכֶּר שֶׁל עוֹשִׂין שׂוֹאֵל בְּשׂוֹךְ עַל מִנֵּת לִקְבֹּל פִּירוֹת אֲפִילוּ יוֹקִיר מִטֵּיָן, וְאֵין עוֹשִׂין אֲמִנָּה בְּדוּמִיָּם. לִפְסוֹן עַל הַפִּירוֹת כִּדִּי לִקְבֹּל דִּמַּס לַשְּׂוִיקָר, כִּדְיוֹן חֲזוּי יִהְיֶה חֲזוּי שְׂקִיל מִחוּי כְּרִימָא (ב"מ סג.). וְלִיכְנוּ אַחֲרָיו אֲפִילוּ לַמִּדִּי. אֵם הוֹדָה שֶׁנִּשְׁבַּע לִשְׁקֹר, דִּלָּא הוּא לִיָּה כְּפִירָה עַד שִׁחְוִירָתוֹ לִידוּ מִמֶּשׁ וְלֹא לְשִׁחוּת, כְּדִמְכִּי (בַּמִּדְבָּר ה) וְנָתַן לְאִשֶּׁר אָסֵם לוֹ (ב"מ נה.). נָתַן לוֹ אֶת הַקֶּרֶן. לְאִשֶּׁר שֶׁנִּשְׁבַּע וְהוֹדָה וּמִחֲמִיד קֶרֶן וְחוּמֶשׁ, וְנִשְׁבַּע לוֹ עַל הַחוּמוֹשׁ. שְׂחוֹר וְכֶפֶר אֵת הַחוּמוֹשׁ וְאִמֵּר נִתְּמוּ לָךְ וַשֹּׁשֶׁבַע וְהוֹדָה (שם נד.).

‏◄ ►

רבינו חננאל

מתני'. הגזול את חבירו שוה פרוטה וכול'. דייקאן מתניתין דקתני ונשבע, דוקא נשבע הוא דבעי לאמטייה בתריה, אפילו למד, אבל לא נשבע לא.

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

אין כופין אס המוכר. לחזור ולכתוב שטר מכירה אחר ללוקח שהיה לו להתנות ולהודיעו כתוב שטרי בשם ריש גלותא שאם יאלו עסיקין ארצה להם שהוא של ריש גלותא וכתוב לי שטר אחר בשמי שלא יצאו היום או למחר יורשי ראש גולה לתוצעה ממני: **ופנחיא בעלמא הוא דנעניא**. כלומר להללה נכתובתי. פנחיא לשון חזק וחזירו בהאשה [שלוס] ציצמות (דף קטו:) לפנחיא שצקיה גבי מלא כלי וכתוב עליו קו"ף קרבן מ"ם מעשר תי"ו תרומה: **עניינא**. תנאי: **דאמר לנו לוקח לסהדי קמי מוכר חוו כו'**. ובהדי מוכר גופיה לא אחני: **אמינא שטרא אחרינא מהיאך כו'**. אני הייתי סובר שאתה אומר לעדים נעניא דנכתוב לי שטרא אחרינא ריש גלותא: **וצניה מרוטא דכיתנא**. על מנת לימן דמיהן שהן לוקמין לרב כהנא: **לא תשקול**. משום רבינ: **כמאן כבני מערבא**. בתמיה. כלומר דאמרין מי הודיען ללוקמין שיקנו מעומיהן לרב כהנא לפיכך לא וזה כהן: **אטו**. מאי איכפת לן בהקנאתן וכי רב כהנא עתיד ליטול מעות היה ויטול רבית שנתן לו ד' ויטול ח' והלא פשתנה היה נוטל וכל מקום שהיה שם שלו היה ואלו שמכרוהו גולוהו מיניה ומשלמים כל דמיו ציורק כשעת הגזילה ובשעת הגזילה כבר הוקר: **אמנה הוא**. שנתן להם מעות באלמנה ולא היה להם פשתן כשקבלו דמים והתנו עמו כשער הוול לימן לו כל השנה בשער זה דמתן (ב"מ דף עב:) ילא השער פוסקין אע"פ שאין לזה יש לזה: **ורב**. דאסר ליה למשקל חווי: **לטעמיה דא"ר**. באיזהו נשך (ב"מ סג.) עושין אמנה לימן מעות על השער פירות כשער היוקר: **ואין עושין אמנה בדמים**. כשנאל לשער היוקר לקבל פירותיו אסור לימן לו מוכר דמים של עכשיו דמיחוי כרבינ דהייב ליה תרמי סלעים ושקיל ארבע: **בתנאי' ונשבע** לו. על שקר והודה: **ויוליכנו אחריו אפילו למדי**. דאין לו כפרה עד שיחזיר לנגזל עמלו דכתיב לֹאֲשֶׁר הוּא לו וגו' (ויקרא ה) וגבי נשבע לשקר כתיב: **לא יסן לא לנגו**. של נגזל להוליכו לנגזל שאם יאנסוהו חייב להחזיר דלא הוי השגה עד דמטי לידיה כדאמרן: **לשליח צ"ד**. תקנתא הוא דעבוד רבנן מפני תקנת השבים שלא נחייב לזה להוציא

מנה בהוצאת הדרך: **ואם מה**. נגזל יחזיר גזלן ליורשיו דנגזל: **ולא נסן** לו **אם החומש**. או שמחל לו נגזל על הקרן לאחר שהודה לו ולא מחל לו על החומש או שמחל לו על זה ועל זה כו': **נסן** לו **אם הקרן**. לאחר שנשבע והודה ונתחייב קרן וחומש נשבע לו שצועה שניה על החומש שנתנו לו והודה: הרי

נראה חדא דלישנא לא משמע הכי דאמאי נקט שליח צ"ד הל"ל אס יש צ"ד שם נותן לצ"ד ועוד דאמר בגמ' (דף קד.) שליח צ"ד פסיקא ליה מילתא ל"ש עשאו נגזל ל"ש עשאו גזלן להוליך לנגזל ועוד אמאי קאמר בגמ' דלא מיתקומא מתני' כו' טרפון והא בפרק המפקד (ב"מ דף לו: ושם) פריך אמילתא דר' טרפון ושקלי ליה כוליה ואולי ומשני תני ויניח וע"כ ביד בית דין קאמר כי הא דר' אלעזר בר לרזק דמסיק אליבא דר' טרפון ועוד בגמ' אמאי אינטריך לאתויי דרבי אלעזר ממתניתין ה"מ לאתויי ע"כ נראה דמתני' איירי לענין אחריות הדרך דמיפטר כשיתן לשליח צ"ד ויש לו כפרה מיד ואין לריך לו להמתין עד שיגיע ליד הנגזל כיון שקבלו שליח צ"ד אכל בתקנתא זו לא איירי מתניתין כלל: **ואם** מת יחזיר לבניו. נראה דאתא לאשמועינן דאפילו ליורשים יוליך למדי א"ר אחא למימר דאין חילוק בין שהנגזל קיים בין שהוא מת לענין קרן חומש ואשם כי היכי דיש חילוק בגזלן בין הוא לבניו דבניו אין משלמין חומש על גזל אציהם קמ"ל דלענין נגזל אין חילוק:

קג.

בגזן דאודעינהו דדידיה ואודעינהו נמי לסהדי. תימא אס כן אמאי לריך לדחוק את ריש גלותא שיכתוב לו שטר יכתבו לו עדים כיון שידעין שהוא קונה לעמלו וי"ל כגון דלא צעו עדים למיכתב ליה שטרא אחרינא: **יהב** זווי **אביתנא**. השתא ס"ד דאיירי דמשך נמי ופקדון בעלמא הוא דהוי גציה: **כמאן כבני מערבא דאמר' מי הודיעו לבעל חטין כו'**. כלומר ומשום הכי אי לאו דאודעיה ללוקח כי קמצינ דהאי כיתנא דכהנא הוא נמצא דכהנא לא קני להנהו מעות דאינהו לאו אדעתא דהכי יצאו ליה מעותיו ואי שקיל כהנא מידי דמרוומייהו ה"ל כאליו מדידו יצאו ליה ומחוי כרבינ: **התם אמנה הוא**. פי' בקונטרס שנתן להם המעות באלמנה ולא היה להם פשתן כשקבלו המעות וקשה דאם כן היכי מסיק רב לטעמיה והא בכה"ג אפילו רבי ינאי מודה דאסור לקבל המעות כיון שלא היה לו פירות באלמה שעה שהוא פוסק עמו דהא דאמר ר' ינאי מה לי לו פירות באלמה שעה שהוא פוסק ה"ל דמיהן היינו דוקא כשיש לו פירות באלמה שעה שהוא פוסק עמו ורב אפילו בכה"ג אסור לקבל מעות אלא פירות דוקא דהא בפרק איזהו נשך (ב"מ דף קג. ושם^א) מייתי דרבי ינאי אצרייתא דרבי אושעיא דהיה נושא בחבירו מנה והלך על גורנו ואמר לו תן לי מעות שאני רוצה ליקח כהן חטין אמר ליה חטין יש לי כו' עד וכולן יש לו מותר אין לו אסור וקאמר התם ש"מ אימא לר' ינאי דאמר מה לי הן מה לי דמיהן משמע דר' ינאי דוקא כי יש לו מותר ובכה"ג פליג רב ומיהו יש ליישב פי' הקונטרס דהתם דוקא דאיירי בהלואה לא שרי רבי ינאי אלא כשיש לו פירות דוקא אבל וביני אמר התם דפוסקין על שער שנשוק אפילו אין לו והיינו אמנה בפירות ומה שפירש בקונטרס [התם] דרבי ינאי מתיר דמיהן שאין מעות ממש אלא דוקא פירות דומיא דההיא דצרייתא יין דמי חטים וכן יין דמי שמן שמן דמי יין דלא מחוי כרבינ אבל מעות אסור אין נראה דהכא בשמעמין מוכחא דאפילו חוי מותר לקבל ולהלכה כרבי ינאי כדמוכח התם:

^אבשצועה עמלו מיחייב חומש כדמוכח בשילהי פירקין ובמס' שבועות (דף לו:) תנן נמי שצועת הפקדון נוהגת באלנשים ובנשים בפני צ"ד ושלא בפני צ"ד [מפני עמלון] א"ר מייירי בטענו שמי כסף והודה לו שוה פרוטה^ב: **אבל** נותן לִשְׁלִיחַ ב"ד. פי' הקונטרס מפני תקנת השבים שלא נחייבנו להוציא מנה בהוצאת הדרך משמע מתוך פירושו דנותנו לשליח צ"ד והוא שומרו צידו עד שיבא הנגזל ואין

נראה חדא דלישנא לא משמע הכי דאמאי נקט שליח צ"ד הל"ל אס יש צ"ד שם נותן לצ"ד ועוד דאמר בגמ' (דף קד.) שליח צ"ד פסיקא ליה מילתא ל"ש עשאו נגזל ל"ש עשאו גזלן להוליך לנגזל ועוד אמאי קאמר בגמ' דלא מיתקומא מתני' כו' טרפון והא בפרק המפקד (ב"מ דף לו: ושם) פריך אמילתא דר' טרפון ושקלי ליה כוליה ואולי ומשני תני ויניח וע"כ ביד בית דין קאמר כי הא דר' אלעזר בר לרזק דמסיק אליבא דר' טרפון ועוד בגמ' אמאי אינטריך לאתויי דרבי אלעזר ממתניתין ה"מ לאתויי ע"כ נראה דמתני' איירי לענין אחריות הדרך דמיפטר כשיתן לשליח צ"ד ויש לו כפרה מיד ואין לריך לו להמתין עד שיגיע ליד הנגזל כיון שקבלו שליח צ"ד אכל בתקנתא זו לא איירי מתניתין כלל: **ואם** מת יחזיר לבניו. נראה דאתא לאשמועינן דאפילו ליורשים יוליך למדי א"ר אחא למימר דאין חילוק בין שהנגזל קיים בין שהוא מת לענין קרן חומש ואשם כי היכי דיש חילוק בגזלן בין הוא לבניו דבניו אין משלמין חומש על גזל אציהם קמ"ל דלענין נגזל אין חילוק:

מניח

עין משפט
נר מצוה

קב א מיי פ"ב מהלכות שולחן ושותפין הלכה ה סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קפד סעיף ב:
קב ב טוש"ע י"ד סי' קעה סעיף ו:

קב ג מיי פ"ו מהלכות גזילה הלכה ט סמג עשין עב טוש"ע ח"מ סי' שסו סעיף א:

קב ד ה מיי שם הלכה י טוש"ע שם סעיף ב:

קב ו מיי שם פ"ח הל"א טוש"ע שם סעיף ד:

קב ז ח מיי שם פ"ו הל' יא סמג שם טוש"ע

שם סעיף ג:

קב ח י מיי שם טוש"ע שם סעיף ב: